

Concello de Oleiros

Programa de actividades
educativas

Servizo Municipal de Educación e Xuventude

Curso
2022-2023

MARÍA JOSÉ SANTOS ZAS

Concelleira delegada de Ensino e Xuventude

m.santos@oleiros.org

Tel.: 981 610 000 – ext. 4904

ANXO BARREIROS DE LA TORRE

Pedagogo municipal

a.barreiros@oleiros.org

Tel.: 981 610 000 – ext. 4921

JERÓNIMO DÍEZ DOMÍNGUEZ

Supervisor de Ensino

j.diez@oleiros.org

Tel.: 981 610 000 – ext. 4922

ANA BELÉN CANDAMIO LÓPEZ

Administrativa

a.candamio@oleiros.org

Tel.: 981 610 000 – ext. 4903

CONCELLERÍA DE EDUCACIÓN E XUVENTUDE

Centro Cultural A Fábrica

Rúa do Inglés, 13

15172 Perillo – Oleiros

Teléfono: 981 636 598

ensino@oleiros.org; c.xuventude@oleiros.org

Limiar

1. PROGRAMAS DE ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

1.1. Educación en valores

- 1.1.1. Programa de educación para a saúde e a prevención das adiccións. PROMESA.
- 1.1.2. Programa de mediación. Obradoiro de mediación para profesorado e alumnado dos centros escolares.
- 1.1.3. Programa de alimentación saudable
- 1.1.4. Programa de educación para a igualdade de xénero e a educación afectivo- sexual

1.2. Educación ambiental

- 1.2.1. XXVIII Aprendemos na natureza
- 1.2.2. Coñecer Oleiros / Contorna Oleiros
- 1.2.3. Un día en Galicia
- 1.2.4. Hortas escolares

1.3. Educación artística

- 1.3.1. Mostras pedagóxicas da Escola Municipal de Música e do Centro Municipal de Artes Escénicas
- 1.3.2. XXI concertos pedagóxicos municipais
- 1.3.3. Teatro e memoria histórica: Último verán en Santa Cristina
- 1.3.4. Danza e valores: Alice un espectáculo da Escola Municipal de Danza

1.4. Educación viaria

2. PROGRAMA DE REFORZO E APOIO ESCOLAR MUNICIPAL: PRAEMO

3. PROGRAMACIÓN PARA AS FAMILIAS

4. CADRO RESUMO DE PROGRAMAS E PARTICIPANTES

1. PROGRAMAS DE ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

1.1. Educación en valores

Tal e como aparece expresado nas anteriores leis orgánicas de Educación, é imprescindible tomar conciencia da necesidade de complementar o currículo con outro tipo de aprendizaxes vitais para conseguir que os nenos e nenas cheguen a ser cidadáns e cidadás de pleno dereito e conscientes.

Estas ferramentas que temos que poñer á súa disposición, deberían axudalos a ser tolerantes cos diferentes, a facilitar a inclusión dos seus e as súas compañeiras, a naturalizar hábitos saudables, a resolver conflitos reflexivamente, a relacionarse en igualdade independentemente do seu xénero, e a tratar a natureza e a alerta climática como unha prioridade.

Pretendemos por iso animarvos a que cambiemos progresivamente de obradoiros puntuais en cada materia, á creación de equipos estables en cada un destes eidos. Estes dotarían de perspectiva, continuidade e estabilidade que pensamos imprescindible, para axudar mellor ao noso propósito de avanzar na normalización destas aprendizaxes.

Para isto, poremos á vosa disposición os equipos de asesoramento necesarios, e acompañaremos tecnicamente cos nosos medios para que se cree en cada centro unha comisión estable de educación en valores con competencias sobre educación para a saúde (alimentación saudable, educación afetivo-sexual, prevención de adiccións, consumo responsable...), educación variada, equipo de mediación en conflitos e educación para a paz, igualdade de xénero e coeducación...

1.1.1. Programa de prevención de adiccións. PROMESA

A educación para a saúde debe ser entendida como un proceso orientado ao uso de estratexias efectivas para axudar as persoas a adoptar ou modificar condutas que melloren a súa saúde. Tendo en conta isto, desde o Concello de Oleiros apostamos por un traballo desde idades temperás, polo que a nosa proposta comeza coas aulas de 5º de primaria, xa que nestas idades comézanse a configurar distintos aspectos da vida dos nenos e nenas que farán que se incremente ou non a posibilidade de consumos e adiccións en anos vindeiros. O obxectivo do traballo en primaria é o de fomentar e fortalecer a autoestima do alumnado.

Seguindo as dinámicas iniciadas no pasado curso escolar co obxecto de adaptarnos ás necesidades reais de cada centro, do alumnado, o programa tratará novos contidos, novos temas, á vez que poñeremos a disposición de cada centro un programa de apoio e intervención, naqueles grupos que ao voso entender, fose necesario traballar dun xeito máis individual e persoal, co fin de acadar os obxectivos marcados para cada nivel educativo.

• Obxectivos xerais

- Promover un estilo de vida saudable entre a poboación.
- Evitar ou, cando menos, retardar a idade do primeiro uso de substancias con capacidade adictiva, tanto legais como ilegais, nos rapaces e rapazas de Oleiros.
- Impedir a escalada no uso destas substancias, reducindo a frecuencia dos consumos ou as cantidades consumidas.
- Formar a pais e nais, así como os/as docentes, no desenvolvemento de hábitos saudables para que poidan actuar preventivamente.

- Formar un equipo docente encargado de introducir algúns dos programas nos centros educativos.
- Informar e asesorar a comunidade en xeral, así como a colectivos específicos e as institucións sobre o fenómeno de consumo de drogas.

• Participantes

- O alumnado de 5º e 6º de primaria
- O alumnado de ESO, bacharelato e ciclos formativos
- O profesorado dos centros educativos

• Actividades

Acción	Curso	Contidos	Duración
A CONSTRUCCIÓN DA NOSA SAÚDE	5º EP	<p>Módulo I. Eu e as miñas diferenzas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • As relacións persoais... • ... e a amizade • tempo libre–tempo ocupado <p>Módulo II. Emocións. Que decidimos? Como decidimos?:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A rabia invádenos! • Cooperamos 	4 sesións de 50'
NAVEGANDO NA CONVIVENCIA	6º EP	<p>Módulo I. Saúde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hábitos saudables: rapaces e rapazas <p>Módulo II. Convivencia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digo, dis, din! Dentro e fóra da rede de redes: falemos • Sentés algo? Que é? Que facemos? • Grupo de iguais: quen decide? Como decide? <p>Módulo III. Malos contos: Drogas legais e “avatars” ocultos</p>	4 sesións de 50'
DESTREZAS FRONTE ÁS DROGAS	1º ESO	<p>Módulo I: Como me vexo? Como me ven?: relacións</p> <p>Módulo II. O bo rolo e o mal rolo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saber falar–saber escoitar: mirada, escoita activa, estilos de comunicación... • Manexar tensión • E ti, que propós? 	5 sesións de 50'

Acción	Curso	Contidos	Duración
A VIDA SECRETA DAS MIRADAS	2º ESO	<p>Módulo I: Unha mirada... unha palabra</p> <ul style="list-style-type: none"> • As emocións das palabras • Afagos e críticas: dar e recibir <p>Módulo II: As relacións cos outros e outras... “on-off line”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Decido: como o fago? • Un primeiro paso e os seguintes ata o final • O acoso e o ciberacoso. Persoas implicadas 	5 sesións de 50’
MOZOS E MOZAS: FORMAS DE SELO	3º ESO	<ul style="list-style-type: none"> • Proxección de 2 curtametraxes <p>Módulo I: Un/ha mesmo/a e os/as outros/as</p> <ul style="list-style-type: none"> • -Vexo-penso-pregúntome <p>Módulo II: Que respondes?</p>	2 curtas de 50’ cada unha + 2 sesións de 50’
E TI, QUE DECIDES?	4º ESO	<p>Módulo I: As relacións...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coñecéndonos a nós mesmos/as e os/as outros/as • As restricións na pandemia e as emocións. O novo hábitat emocional • Publicidade, na rede e fóra dela. Fake news <p>Módulo II: Dificultades e estratexias</p> <ul style="list-style-type: none"> • Temos a información e agora, que? • A importancia das palabras... tamén “en liña” • Como digo “non”? 	4 sesións de 50’
“A GOTA QUE COLMA O VASO”	Bach. /Ciclos formativos	<p>Módulo I: Realidade grupal e persoal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relacións persoais. Necesitas “muletas”? • Condución, lecer e tempo libre, sabes aburrirte? • A condución, tomas as túas propias decisións? • A noite, amizades-ligues-sexo? • Drogas: alcol, cannabis... <p>Módulo II: Realidade comunitaria: que lles dirías?</p>	2 sesións de 50’

1.1.2. Programa de mediación

Programa de xestión e formación en mediación para profesorado e alumnado

• **Introdución**

O proceso da mediación é eminentemente educativo, fomenta o diálogo e a convivencia positivas entre as persoas, á vez que contribúe á transformación pacífica dos conflitos. Trátase dun proceso que impulsa a reconstrución e a construción de significados, convertendo as persoas en verdadeiras protagonistas da transformación nas relacións escolares e sociais. A vantaxe que ten un programa de mediación é que saca as persoas que interveñen nel do seu rol pasivo ante os problemas de convivencia e posibilita a creación e mantemento dun clima social positivo.

• **Obxectivos xerais**

- Valorar positivamente os enfoques colaborativos como un modelo construtivo de resolución pacífica dos conflitos.
- Comprender os conflitos non resoltos e o seu efecto.
- Aprender os trazos do acoso, o abuso e a prepotencia.
- Coñecer e estudar estratexias concretas de mediación en conflitos.
- Ensinar habilidades de cooperación.
- Recoñecer os nosos estilos de comunicación e como facilitan ou dificultan os procesos de mediación.
- Coñecer e adestrarse en habilidades básicas de comunicación que nos axude a mediar en conflitos.

• **Contidos**

▪ **Para as aulas de 5º e 6º de primaria:**

Módulo I: Os conflitos

- 1.1. Identificando os conflitos
- 1.2. Como me sinto ante un conflito

Módulo II: A violencia

- 2.1. Recoñecendo a violencia
- 2.2. Actuando ante a violencia

Módulo III: A mediación escolar

- 3.1. Achegándonos á mediación

Módulo IV: Os superpoderes da mediación

▪ **Para as aulas de 1º, 2º e 3º de ESO:**

Módulo I: Os conflitos

- 1.1. Indagando no conflito
- 1.2. Afrontando os conflitos

Modulo II: A violencia

- 2.1. Recoñecendo a violencia

Módulo III: A mediación escolar

- 3.1. (Re)coñecendo a mediación

Módulo IV: necesidades e conflitos

- 4.1. Explorando necesidades
- 4.2. Activándonos ante o conflito

▪ Para as aulas de 4º de ESO, bacharelato e ciclos formativos:

Módulo I: Os conflitos

- 1.3. Indagando no conflito
- 1.4. Afrontando os conflitos

Módulo II: A violencia

- 2.1. Recoñecendo a violencia

Módulo III: A mediación escolar

- 3.2. (Re)coñecendo a mediación

Módulo IV: Necesidades e conflitos

- 4.1. Explorando necesidades
- 4.2. Activándonos ante o conflito

• Destinatarias/os

Profesorado dos centros de ensino de Oleiros de primaria, ESO e bacharelato. Alumnado de 5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato.

• Lugar

Nunha aula ou sala de reunións do propio centro.

• Duración

Cada módulo será inicialmente de dúas sesións de 50 minutos.

1.1.3 Programa de alimentación saudable

A vida sedentaria, así como a mala alimentación son dous dos problemas da sociedade actual e sobre todo dos rapaces e rapazas. **Comida e saúde** é un programa a través do cal buscamos promover hábitos de vida saudable a nivel físico e emocional. Sentando así as bases do benestar do alumnado, baseándonos nas súas necesidades reais por riba de presións sociais, mediáticas e de mercado.

• Obxectivos xerais

- Promover valores, actitudes e hábitos que incidan nun modo de vida saudable e equilibrado tanto a nivel físico como emocional.
- Reflexionar sobre algúns hábitos de vida que poidan indicar un trastorno alimentario.
- Manter unha actitude crítica ante os estilos de vida como elementos condicionantes da saúde e determinados por factores culturais e sociais, vinculados ao consumo de alimentos de orixe industrial e precociñados.
- Recoñecer os beneficios da actividade deportiva, en canto aos tres niveis da saúde: mental, físico e social.

• Participantes

O alumnado de 5º e 6º de primaria e mais o de 1º e 2º de ESO.

• **Actividades**

Acción	Curso	Contidos	Duración
VIDA SAUDABLE	5º EP e 1º de ESO	<ul style="list-style-type: none"> • Concepto de “vida saudable” • Concepto de “alimentación e nutrición” • Alimentos e nutrientes: tipos de nutrientes e as súas funcións • Os alimentos, tipos e clasificación • A rolda dos alimentos • Necesidades enerxéticas: a dieta equilibrada • Mitos e fraudes sobre a alimentación. Os canons de beleza e o modelo imposto • Os trastornos alimenticios 	3 sesións de 50’
ALIMENTACIÓN E DEPORTE	6º EP e 2º de ESO	<ul style="list-style-type: none"> • Mitos sobre alimentación, mitos sobre actividade física • Dieta equilibrada: alimentación, nutrición, pirámide NAOS • Actividade física: deporte, sedentarismo, calidade de vida • Hábitos saudables • Hixiene postural • Hábitos de alimentación • Análises da actividade física, alimentación e descanso 	3 sesións de 50’

1.1.4 Programa de educación para a igualdade de xénero e a educación afectivo-sexual

• Educación afectivo-sexual: (Nós) Queremos (Nos)

A educación afectivo-sexual debe ser permanente e habitual polo que seguimos apostando por un programa necesario e fundamental no crecemento das persoas. Tendo presente esta idea, poñemos en marcha unha serie de accións que nos levan a ofertar o programa para o alumnado desde 5º e 6º de primaria.

O obxectivo fundamental do programa de educación afectivo-sexual é participar na construción dunha sociedade que axude a vivir a sexualidade dun xeito san e posibilitar a expresión libre das sexualidades individuais, dun xeito máis respectuoso e tolerante, así como máis igualitario entre as persoas.

• Obxectivos xerais

- Asumir actitudes naturais ante a sexualidade, entendéndoa como forma de comunicación humana, como fonte de saúde, pracer, afectividades...
- Analizar mitos e crenzas erróneas sobre a sexualidade.
- Ampliar e diversificar o concepto de “sexualidade” do alumnado, para poder entendela dun xeito global e como un aspecto inherente á persoa.
- Desenvolver a autoestima, asumindo unha identidade libre de elementos discriminatorios de xénero, e adquirindo as habilidades necesarias que lles permitan vivir a súa propia vida sexual de forma responsable.
- Favorecer que o alumnado poida adoptar actitudes de igualdade, respecto e responsabilidade nas súas relacións.

• Participantes

- O alumnado de 5º e 6º de primaria
- O alumnado de ESO, bacharelato e ciclos formativos

• **Actividades**

Acción	Curso	Sesi3ns - obxectivos	Duraci3n
IMAXE CORPORAL E SEXUALIDADE	5º e 6º de primaria	<ul style="list-style-type: none"> • Sentimentos e emoci3ns. Autocoñecemento. Autovaloraci3n. Autoestima • A empatía e o respecto. Relaci3ns. Conflito. Negociaci3n. Asertividade. Estilos de comunicaci3n • Corpos, diversidade e autoaceptaci3n • Imaxe corporal e sexualidade • Deixando atr3s a infancia! A pubertade como proceso de mudanzas. As novas responsabilidades • Diversidade sexual. Diversidade familiar • Bulling LGTBIQ+ 	3 sesi3ns de 50'
	1º e 2º de ESO	<ul style="list-style-type: none"> • As sexualidades. Atracci3n e desexo. Mitos sobre as masculinidades e feminidades en atracci3n • O amor e o namoro. A atracci3n sexual. A comunicaci3n é a negociaci3n nas relaci3ns. Características das relaci3ns na adolescencia • Actitudes en relaci3n á violencia sexual • A presi3n do grupo e as relaci3ns entre iguais. A construcci3n do concepto de virxindade. Diferenzas entre mozos e mozas. Desmontando os mitos. A asertividade como habilidade comunicativa • A diversidade afectiva-sexual. Identidade de xénero vs orientaci3n sexual. A saída do armario 	3 sesi3ns de 50'

Acción	Curso	Sesi3ns - obxectivos	Duraci3n
SEXUALIDADE, SOCIEDADE E PREVENCI3N	3º e 4º de ESO	<ul style="list-style-type: none"> • A noci3n de sexualidade. Conceptos e termos na adolescencia. O sistema da sexualidade, as s3as dimensi3ns e modelos • Pensa, sente e comparte. Corpo e pracer: desexo, excitaci3n e orgasmo; consultorio sexol3xico • Arriscas ou gozas? M3todos de prevenci3n; o A, B, C das enfermidades de transmisi3n sexual; sen risco • Presioning. Formas de dicir, “non”; presi3n de grupo e relaci3ns entre mozas e mozos • Diversidade sexual. Identidade versus orientaci3n sexual • O ciclo da excitaci3n sexual. O coñecemento do noso corpo. O ciclo da excitaci3n sexual. O orgasmo • Relaci3ns sen risco. Prevenci3n e v3as de transmisi3n • A presi3n na parella e entre iguais. A asertividade e a liberdade de decidir. Estilos de comunicaci3n na parella 	4 sesi3ns de 50'
	1º e 2º de BACH	<ul style="list-style-type: none"> • Sexual (mente) • O desexo. A paix3n. As emoci3ns. A er3tica • Riscos nas relaci3ns. O consultorio • Empatizar. Ponte no seu lugar • A autoestima nas relaci3ns afectivo- sexuais • Responsabilidade nas relaci3ns • Os nosos dereitos sexuais e reprodutivos 	4 sesi3ns de 50'
SEXUALIDADE: MITOS, TAB3S, RISCOS E PREVENCI3N	1º e 2º de BACH	<ul style="list-style-type: none"> • Proporcionar informaci3n sexual, para evitar mitos e tab3s que poidan favorecer a adopi3n de condutas de risco. Diminuir o risco de ETS e SIDA 	Charla de 50'

• Igualdade de xénero: + igualdade

O proceso de socialización ten lugar desde a infancia a través de diferentes axentes que modelan a nosa identidade. Neste proceso interiorízanse actitudes, roles e constrúense atribucións de xénero sobre as persoas. As diferenzas que se marcan sobre os dous sexos convértense a maioría das veces en desigualdade.

Esta iniciativa de intervención educativa en materia de igualdade ten como obxectivo principal formar criticamente o alumnado para medrar, desenvolverse e relacionarse plenamente sen prexuízos e estereotipos sexistas.

Tendo en conta isto, este programa está encamiñado ao alumnado de 5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato, co que pretendemos afianzar dun xeito máis concreto os valores de igualdade e tolerancia que traballamos ao longo do curso escolar coa proposta de actividades complementarias.

• Obxectivos xerais

- Fomentar que o alumnado reflexione, comprenda e asimile os coñecementos tratados no programa.
- Percibir e cuestionar o modelo masculino dominante e identificar as desigualdades entre as mulleres e os homes, tomando conciencia da discriminación sexista que aínda persiste na sociedade.
- Ofrecer ao alumnado un clima de relacións persoais no que favoreza o coñecemento de si mesmo e a súa autoestima. Para poder afirmarse fronte a outros e asumir formas particulares de sentir, pensar e de construír a súa propia identidade sexual e persoal, sen discriminación.
- Contextualizar e comprender a natureza do problema da violencia de xénero, como comeza e como evoluciona e o dano que produce a todas as persoas que conviven con ela sen facer nada por evitalo.

• Participantes

- Alumnado de 5º e 6º de primaria
- Alumnado de ESO, bacharelato e ciclos formativos

• **Actividades**

Acción	Curso	Sesi3ns - obxectivos	Duraci3n
IDENTIDADE DE XÉNERO. CORRESPONSABILIDADE NO FOGAR	5º de primaria	<ol style="list-style-type: none"> Sexo e xénero. Roles e estereotipos de xénero tradicionais. Identidade de xénero. Novas masculinidades e feminidades non estereotipadas Roles e estereotipos que vemos na televisión en as plataformas audiovisuais A corresponsabilidade. Roles de xénero. O valor do traballo doméstico 	3 sesi3ns de 50'
	6º de primaria	<ol style="list-style-type: none"> Sexo e xénero. Estereotipos de xénero. Socializaci3n no xénero. Os micromachismos Os micromachismos nos mass media. Sexismo A corresponsabilidade e novas masculinidades 	3 sesi3ns de 50'
O PAPEL DOS MASS-MEDIA. A PROMOCI3N DAS RELACI3NS IGUALITARIAS	1º de ESO	<ol style="list-style-type: none"> Os mass media. Estereotipos e roles. A linguaxe que nos constrúe Estereotipos de roles de xénero. Micromachismos. Novas masculinidades. Formas sutís de control. Relaci3ns de parella t3xicas vs relaci3ns de parella saudables Estereotipos e roles de xénero. Redes sociais e plataformas dixitais. Sexismo 	3 sesi3ns de 50'
	2º de ESO	<ol style="list-style-type: none"> Desigualdade de xénero. Violencia de xénero. Tipos de violencia de xénero. Relaci3ns afectivo-sexuais Violencia de xénero. Ciberviolencia de xénero. Redes sociais. Actitudes controladoras. Relaci3ns t3xicas vs relaci3ns saudables. Sexting Violencia de xénero. O ciclo da violencia. Ciberviolencia. Relaci3ns t3xicas vs relaci3ns saudables 	3 sesi3ns de 50'

Acción	Curso	Sesións - obxectivos	Duración
O AMOR, A COMUNICACIÓN DE PARELLA E A RESOLUCIÓN PACÍFICA DOS CONFLITOS	3º e 4º de ESO	<ol style="list-style-type: none"> 1. O amor. Desmitificación de ideas do amor romántico. O control no uso das redes sociais e a sobreexposición das relacións afectivas a través das redes 2. Mitos do amor romántico 3. Resolución de conflitos. Comunicación e negociación. Estratexias e ferramentas de resolución de conflitos. Estilos comunicativos 	3 sesións de 50'
DESMONTANDO A VIOLENCIA DE XÉNERO	1º de BACH	<ol style="list-style-type: none"> 1. Violencia de xénero. Relacións afectivo sexuais. Mitos ao redor da violencia de xénero 2. Violencia psicolóxica. Relacións tóxicas vs relacións saudables. Os cambios na personalidade da vítima e a perda de identidade 3. Violencia sexual. Os micromachismos 	3 sesións de 50'
	2º de BACH	<ol style="list-style-type: none"> 1. A violencia de xénero como proceso. Relacións afectivo- sexuais. Os celos e o amor 2. Identificación das primeiras manifestacións da violencia de xénero entre parellas novas. Os mecanismos sutís da violencia de xénero 3. Distintos modelos de parella. O ideal romántico. Conflitos nas relacións afectivo-sexuais. Ferramentas e estratexias de resolución de conflitos 	3 sesións de 50'

1.2 Educación ambiental

1.2.1 XXVIII Aprendemos na natureza

A mellor aula de aprendizaxe é o propio medio natural onde desenvolvemos as nosas vidas. Cumprimos e celebramos con todos e todas vós estes vinte e sete anos de experiencias únicas, de aprendizaxes vivas desde o medio natural e cultural cos centros de ensino públicos de Oleiros. Desde o inicio do programa ata hoxe xa foron moitos os destinos elixidos e o alumnado participante cos seus respectivos mestres e mestras a zonas do país cun alto interese natural, histórico, artístico, xeográfico, económico ou etnográfico e algunha zona a cabalo entre Galicia e Asturias ou León.

• Obxectivos

- Descubrir as características máis definidoras a nivel natural, social e cultural de cada lugar.
- Promover a convivencia e a socialización do grupo nun ambiente aberto.
- Abrir e posibilitar ao profesorado novos xeitos de ensinar en contacto directo co medio natural.
- Fomentar a autonomía e o desenvolvemento persoal dos nenos e nenas, fóra do ámbito familiar e escolar.

• Actividades

As peculiaridades de cada zona fan moi recomendable a realización de rutas para o gozo e estudo da contorna.

Realizaranse xogos de simulación e descuberta ambiental para a mellor comprensión das características de cada zona.

Obradoiros de natureza, visitas de interese e dinámicas de grupo.

• Participantes

Alumnado de educación primaria, ESO, bacharelato e ciclos formativos dos centros de ensino públicos de Oleiros.

Profesorado dos niveis participantes.

• Educadores/as ambientais

Ademais do profesorado que a normativa obriga, as excursións estarán guiadas por educadores e educadoras profesionais, con ampla experiencia.

• Solicitude de excursión

Como norma xeral, **cada centro poderá escoller unha excursión como máximo** a calquera dos destinos a continuación sinalados

Excursión	Curso recomendado	Centros de interese	Duración recomendada
FRAGAS DO EUME (30 prazas/1 aula) *incluído o profesorado	De 1º a 6º EP	Sendeirismo polas Fragas do Eume, obradoiros de enerxías renovables e transformación dos alimentos, xogos, visita cultural á vila de Pontedeume	Dous ou tres días, en tempo lectivo
SERRA DO COUREL (30 prazas/1 aula) *incluído o profesorado	Para 5º e 6º de EP, e de 1º a 4º de ESO	Sendeirismo por esta marabillosa montaña luguesa, o xeparque e a biodiversidade dos bosques, as letras de Novoneyra	Tres días, en tempo lectivo
TERRAS DE MUXÍA (30 prazas/1 aula) *incluído o profesorado	5º e 6º de EP, e de 1º a 4º de ESO	Visitas ao Patrimonio cultural: San Xiao de Moreime, San Martiño Dozón... A fin do camiño, patrimonio etnográfico (hórreos, secadoiros de congro) ruta dos muíños, a Punta da Barca	Tres días, en tempo lectivo
LIRA E MONTE PINDO (24 prazas/1 aula) *incluído o profesorado	5º e 6º de EP, e de 1º a 4º de ESO	Hórreos de Ñira e Carnota, petróglifo da Laxe da Escrita. Ruta ao Monte Pindo, marismas de Caldebarcos e areal de Carnota, Caseta de Pepe do Cuco	Tres días, en tempo lectivo

Información complementaria:

Excursións recomendadas para o alumnado de educación primaria:

- **FRAGAS DO EUME**

- **Aloxamento:** Albergue de Alvarella, en Vilarmaior (Pontedeume), A Coruña
- Actividades de turismo cultural, obradoiros ambientais, horto ecolóxico, sendeirismo polas Fragas do Eume,

enerxías renovables, e a estancia nun albergue de xestión sostible

- **Datas:** a determinar coas aulas participantes
- **Duración recomendada:** dous días cunha noite, en tempo lectivo aínda que se podería programar unha actividade de tres días
- **Prazas:** 30, incluído o profesorado acompañante

Excursións recomendadas para 5º e 6º de educación primaria e secundaria

• SERRA DO COUREL

- **Aloxamento:** Bungalows no acampamento O Courel, en Folgoso do Courel, Lugo
- Visitas ao Cebreiro, ruta pola Devesa da Rogueira, camiñando polas montañas, atopando as aldeas da Seara, Seceda e Froxán, a fervenza de Vieiros e moito máis por descubrir
- **Datas:** a concretar cos colexios participantes
- **Duración recomendada:** tres días con dúas noites, en tempo lectivo
- **Prazas:** 30, incluído o profesorado acompañante

• TERRAS DE MUXÍA

- **Aloxamento:** Hostel Monasterio de Moraime. A Coruña
- Rutas polo patrimonio cultural e artístico da zona (San Xio de Moraime e San Martiño Dozón), o camiño de Santiago, avifauna mariña, ruta dos muíños, megalitismo, etnografía e moito máis
- **Datas:** a determinar coas aulas participantes
- **Duración recomendada:** tres días con dúas noites, en tempo lectivo
- **Prazas:** 30, incluído o profesorado acompañante

• LIRA E MONTE PINDO

- **Aloxamento:** Albergue A Chalana de Rucho. A Coruña
- Rutas polo patrimonio cultural da zona (hórreos de Lira e Carnota), os petróglifos e as pegadas dos nosos ancestrs, itinerarios ambientais polas marismas de Caldebarcos e Carnota. As vilas mariñeiras: Muros e a lonxa. Os naufraxios e a riqueza costeira e moito máis
- **Datas:** a determinar coas aulas participantes
- **Duración recomendada:** tres días con dúas noites, en tempo lectivo
- **Prazas:** 30, incluído o profesorado acompañante

1.2.2 Coñecer Oleiros / Contorna Oleiros

Do máis próximo ao máis afastado. Así naceu e se reproduciu durante máis de trinta anos este programa de educación ambiental que tan bos resultados pedagóxicos e vivenciais está a dar. Imos cultivando e adaptando cada ano as rutas e as actividades para facelas o máis atractivas e educativas posible, sempre contando coa colaboración e suxestións do profesorado, do alumnado e dos/as educadores/as.

• Obxectivos

- Promover a convivencia e a socialización do grupo fóra do ámbito da escola.
- Abrir e posibilitar ao profesorado novos xeitos de ensinar en contacto directo co noso medio local e comarcal.
- Coñecer de preto a nosa contorna, dun xeito ameno.

- **Participantes**

Alumnado da educación infantil, primaria e secundaria dos centros públicos de Oleiros

- **Educadores/as ambientais**

Ademais do profesorado que a normativa vixente obriga, as saídas estarán guiadas por educadores e educadoras profesionais.

- **Datas**

En horario lectivo, durante o curso escolar, a concertar coas aulas solicitantes

- **Solicitud de excursión**

Como norma xeral, **cada centro poderá escoller unha excursión por aula como máximo** a calquera dos destinos abaixo sinalados.

Ruta	Curso	Centros de interese	Duración recomendada
1. SANTA CRISTINA E A RÍA	Infantil e 1º e 2º de primaria	Dique de Sta. Cristina - mural Correa Corredoira – paseo marítimo – piñeiral – dunas – ría – parque José Martí	9:00 a 14:00 h
2. O CASTELO E A ILLA DE SANTA CRUZ	5º e 6º de infantil e 1º e 2º de primaria	Parque Luís Seoane- paseo da Pardela – castelo – paseo marítimo – praia – rúa de Chesco	9:00 a 14:00 h
3. A LAGOA DE MERA E A SÚA CONTORNA	Infantil e 1º e 2º de primaria	Praia do Portelo – capela de Sta. Ana e miradoiro – lagoa - praias de Portelo, Mera e Espiñeiro – paseo de Penatouro	9:00 a 14:00 h
4. O BOSQUE DA VECIÑANZA DE BASTIAGUEIRO	Infantil e 1º e 2º de primaria	Souto de Vista Alegre – Lóngora – carril bici – paseo marítimo- contorna da igrexa de Liáns e Pazo de Lóngora	9:00 a 14:00 h
5. A FINCA DA CARBALLEIRA	Infantil e 1º e 4º de primaria	Finca da Carballeira e contorno - Pazo da Carballeira – o pombal – o viveiro municipal: árbores e prantas- capela de S. Marcos	9:00 a 14:00 h
6. DO DOCE AO SALGADO	3º e 4º de primaria	Souto de Vista Alegre, o Río, praia de Bastiagueiro: intermareal, parque de Nirvana: paisaxe costeira	9:00 a 14:00 h

Ruta	Curso	Centros de interese	Duración recomendada
7. A COSTA DE SANTA CRUZ	3º a 6º de primaria	Parque das Torres e o ombú senlleiro, paseos: Da Pardela, As Galeras e As trece rosas, a paisaxe da Ría, Bastiagueiro Pequeno	9:00 a 14:00 h
8. O MONUMENTO NATURAL DA COSTA DE DEXO	3º a 6º de primaria, ESO e bacharelato	Parque Luís Seoane- paseo da Pardela – castelo – paseo marítimo – praia – rúa de Chesco	9:00 a 14:00 h

COÑECER A CONTORNA DE OLEIROS

9. Á BEIRA DO MERO	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Igrexa románica – museo romano – paseo fluvial – muíños – Casa de Wenceslao Fernández Flórez	De 9:00 a 14:00 h ou de 9:00 a 17:00 h para secundaria
10. OLEIROS DESDE A CORUÑA	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Castelo de San Antón – San Amaro e Durmideiras – parque das esculturas de Punta Herminia – Torre de Hércules	De 9:00 a 14:00 h ou de 9:00 a 17:00 h para secundaria
11. RÍA DO BURGO *ruta accesible	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Aves migratorias, ponte do Burgo, xardín botánico, muíño de Acea da Ma, flora e fauna da ría, contaminación	De 9:00 a 14:00 h ou de 9:00 a 17:00 h para secundaria
12. PAZO DE MARIÑÁN E A RÍA DE BETANZOS	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Praia e ponte do Pedrido – Pazo de Mariñán – Observatorio de aves da ría de Betanzos	De 9:00 a 14:00 h ou de 9:00 a 17:00 h para secundaria
13. BARRAÑÁN E A FRAGA DE SISALDE	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Fraga de Sisalde – Monte das Cartas – Muíño dos Zapata – igrexario de Barrañán – praia de Barrañán	De 9:00 a 14:00 h ou de 9:00 a 17:00 h para secundaria

Ruta	Curso	Centros de interese	Duración recomendada
14. CECEBRE	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Aula da natureza de Crendes – encoro – observatorio de aves – Espazo Natural Protexido – Casa de Wenceslao Fernández Flórez – literatura e natureza	De 9:00 a 14:00 ou de 9:00 a 17:00 h para secundaria
15. MONTE XALO	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Monte Xalo – sendas e rutas de sendeirismo – muíños de auga – aldea de Celas – torre de Celas	De 9:00 a 14:00 ou de 9:00 a 17:00 h para secundaria
16. SADA E PAZO DE MEIRÁS	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Sargadelos, Maside, as brañas de Sada, memoria histórica, Emilia Pardo Bazán, Lloréns e o impresionismo, Costa Doce	De 9:00 a 14:00 ou de 9:00 a 17:00 h para secundaria

Información complementaria. Fichas das rutas:

❖ 1. STA. CRISTINA E A RÍA

- **Itinerario e dificultade:** dique de Sta. Cristina – mural Correo Corredoira – paseo marítimo – piñeiral – dunas – ría – parque José Martí
- Dificultade baixa
- **Temas a desenvolver:** Baía e illa de Sta. Cristina – Mural – A praia, as dunas, a vexetación, a ría e as súa riqueza – A pesca e o marisqueo – O parque – As mareas
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, xogos de interpretación, observación de fauna e flora
- **Equipamentos:** parque municipal con lavabos, centro cultural A Fábrica e recursos a cuberto
- **Materiais didácticos:** pequeno disporama e guías varias

❖ 2. O CASTELO E A ILLA

- **Itinerario e dificultade:** parque Luís Seoane – paseo da Pardela – castelo – paseo marítimo – praia – rúa de Chesco – centro cívico
- Dificultade baixa
- **Temas a desenvolver:** O parque e as súas árbores – Aves acuáticas e mariñas – A praia e o porto – O castelo de Santa Cruz e os seus xardíns e contorno
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, xogos de interpretación, observación de fauna e flora
- **Equipamentos:** parque municipal, recursos cubertos con lavabos
- **Materiais didácticos:** pequeno disporama e guías varias

❖ 3. A LAGOA DE MERA E A SÚA CONTORNA

- **Itinerario e dificultade:** praia do Portelo – capela de Sta. Ana e miradoiro – lagoa e praia de Mera – paseo de Penatouro – praia de Espiñeiro
- Dificultade baixa
- **Temas a desenvolver:** Aves da lagoa – Plantas acuáticas – Árbores do parque – A vida na area e nos cantís – A telleira – As mareas e a costa - Os barcos de pesca e de mercadorías – Os novos paseos e o lixo que cuspe o mar
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, xogos de interpretación, murais con elementos naturais, ecovixías da praia
- **Equipamentos:** centro cultural
- **Materiais didácticos** guías de campo, prismáticos e telescopio, fichas didácticas, material de xogos na natureza e contos.

❖ 4. O BOSQUE DA VECIÑANZA, BASTIAGUEIRO

- **Itinerario e dificultade:** souto de Vista Alegre – Lóngora – carril bici – paseo marítimo
- Dificultade baixa
- **Temas a desenvolver:** O bosque autóctono, conservación e tradicións... – A dinámica dos bosques – Río e vexetación de ribeira – O carril bici – Praia: os usos da praia, aves, vexetación, contaminación e estudo intermareal
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, conto de investigación, xogos de interpretación, observación de flora e fauna, calco de follas
- **Equipamentos:** senda peonil
- **Materiais didácticos:** guías de campo, prismáticos e telescopio, fichas didácticas, material de xogos na natureza e botes de observación

❖ 5. A FINCA DA CARBALLEIRA

- **Itinerario e dificultade:** Pazo da Carballeira- viveiro forestal municipal
- Dificultade baixa
- **Temas a desenvolver:** Os bosques e a súa fauna, flora, formación, contaminación e usos – Ornamentación vexetal: plantas, arbustos, árbores – Finca da Carballeira: historia, instalacións, e usos – Juana de Vega: unha muller liberal
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, observación de especies vexetais, plantación e sementeira
- **Equipamentos:** recursos culturais a cuberto con lavabos
- **Materiais didácticos:** proxección, fichas actividade, folleto informativo, guías de campo, prismáticos e material de xardinería

❖ 6. DO DOCE AO SALGADO

- **Itinerario e dificultade:** rotonda de Bastiagueiro – paseo marítimo – Casa da Silva – rúa Mioporos – carril bici – rúa O Polvorín – paseo marítimo – dunas e ría – parque José Martí
- Dificultade baixa
- **Temas a desenvolver:** A praia: aves, vexetación, contaminación, intermareal, e usos – Río e vexetación de ribeira - Contorno da Finca da Silva – O carril bici – O mural – As dunas – A ría: aves, vexetación, fauna, contaminación, salubridade, recursos
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, xogos de interpretación, observación de fauna e flora, pequeno estudo de zonación
- **Materiais didácticos:** proxección, fichas de actividade, folleto informativo, guías de campo, prismáticos e lupas

❖ 7. A Costa de Santa Cruz

- **Itinerario e dificultade:** parque As Galeras – senda costeira de Sta. Cruz – paseo da Pardela – porto de Sta. Cruz – parque Luís Seoane
- Dificultade baixa
- **Temas a desenvolver:** A vida nas pozas – A dinámica das mareas – A paisaxe costeira – A vida nos cantís – Un castelo para defender o medio – A vida mariñeira – As viaxes alén do mar
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, investigación nas pozas, xogos na area, calco de follas
- **Equipamentos:** centros culturais a cuberto con lavabos
- **Materiais didácticos:** guías de campo, prismáticos e telescopio, fichas didácticas, material de xogos na natureza e botes de observación

❖ 8. O MONUMENTO NATURAL

- **Itinerario e dificultade:** Aula do Mar – cruce de Canabal – Canabal – alto do Seixo Branco – Buínte – Dexo – igrexa románica de Dexo
- Dificultade media-alta
- **Temas a desenvolver:** Tipos de espazos naturais protexidos – Actividades compatibles – O Monumento Natural de Dexo, historia, importancia e características – A paisaxe costeira, as furnas – Vexetación costeira e de interior – Colonias de aves, cantís – A pesca tradicional
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, xogos de interpretación, observación de fauna e flora, visita á igrexa de Dexo
- **Equipamentos:** recursos de interpretación ambiental con lavabos
- **Materiais didácticos:** proxección, fichas de actividade, folleto informativo, guías e prismáticos

❖ 9. CONTORNA OLEIROS : Á BEIRA DO MERO

- **Itinerario:** Cambre – igrexa románica - museo romano – paseo fluvial – casa de Wenceslao Fernández Flórez – Cambre
- Dificultade media-baixa
- **Temas a desenvolver:** Arte románico – Romanización- Bosque de ribeira – “O bosque animado” – A intervención do home no medio natural, industrias e contaminación das augas – Etnografía – Recuperación dos edificios
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, xogos de interpretación, observación de flora e fauna, visita guiada ao museo...
- **Equipamentos:** museo arqueolóxico de Cambre – Casa Museo Wenceslao Fernández Flórez
- **Materiais didácticos:** fichas de actividade, tríptico informativo, guías, telescopios e prismáticos

❖ 10. CONTORNA OLEIROS: OLEIROS DESDE A CORUÑA

- **Itinerario e dificultade:** Castelo de San Antón – San Amaro e Durmideiras – parque das esculturas de Punta Herminia – Torre de Hércules
- Dificultade: baixa
- **Temas a desenvolver:** Ría da Coruña – A defensa da ría: castelos da ría (castelo de Santa Cruz – castelo de Santo Antón) – Paisaxe da Costa de Oleiros desde A Coruña – Os faros da ría: a Torre de Hércules e os faros de Mera
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación e interpretación, observación de fauna e flora, orientación e identificación de elementos da paisaxe de Oleiros
- **Equipamentos:** Torre de Hércules, castelo de San Antón, Fundación Luís Seoane
- **Materiais didácticos:** pequeno disporama e guías varias

❖ 11. CONTORNA OLEIROS: RÍA DO BURGO

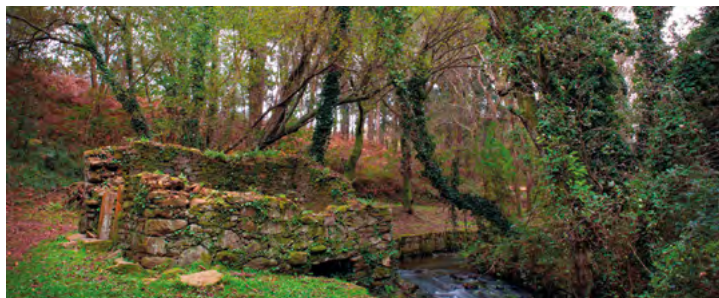
- **Itinerario e dificultade:** roteiro da ría – xardín botánico – aula da natureza – muíño de Acea da Ma
- Dificultade baixa
- **Temas a desenvolver:** A ría e a súa flora e fauna, riqueza e recursos, contaminación e explotación – Xardíns e especies autóctonas e foráneas – Muíños: historias, tipos e usos
- **Actividades:** itinerario ambiental, observación de aves acuáticas, visita ao museo do muíño, visita á aula da natureza, visita ao xardín botánico xogos de animación, xogo de pistas, obradoiro de paisaxes
- **Equipamentos:** Museo dos muíños de Acea da Ma, aula da natureza, zonas cubertas con aseos, observatorio de aves

❖ 12. CONTORNA OLEIROS: O PAZO DE MARIÑÁN E RÍA DE BETANZOS (BERGONDO)

- **Itinerario e dificultade:** praia e ponte do Pedrido – Pazo de Mariñán – Observatorio de aves da ría de Betanzos
- Dificultade media-baixa
- **Temas a desenvolver:** Un pazo de todos – Árbores senlleiras do mundo, os nosos bosques e froiteiras – Espazo protexido con moita diversidade para conservar e gozar – As paisaxes cambiantes da ría – A natureza e a arte da man, un lugar para observar aves
- **Actividades:** itinerario ambiental, observación de aves acuáticas, calcos de follas, xogos de animación, xogo de pistas, obradoiro de paisaxes
- **Equipamentos:** Pazo de Mariñán, área de lecer didáctico do Pedrido, roteiro mariñán, observatorio de aves
- **Materiais didácticos:** folleto didáctico, cadernos didácticos do Mandeo, guías de campo, láminas das árbores senlleiras, prismáticos, telescopios, xogo da oca do bosque, material de xogos

❖ 13. CONTORNA OLEIROS: A COSTA DE BARRAÑÁN E A FRAGA DE SISALDE

- **Itinerario e dificultade:** A Ponte – Os Boedos – Fraga de Sisalde – Monte das Cartas – Muíño dos Zapata – Igrexario de Barrañán – praia de Barrañán
- Dificultade media-baixa. Itinerario circular de 3-4 quilómetros
- **Temas a desenvolver:** Praia con cordón de dunas ben conservado – Pequenos e grandes muíños de regato – Paisaxe agraria tradicional, sendas peonís e pasarelas que axudan a coñecer e conservar o medio – Bosques de ribeira – Carrizais e fragas extensas e diversas – Unha depuradora para non contaminar - Punto de encontro das augas doces e o mar salgado – Espazos e especies protexidas – Grande diversidade de aves e outra fauna
- **Actividades:** itinerario ambiental, observación de aves acuáticas, calcos de follas do bosque de ribeira, pequeno estudo da calidade ambiental do río, xogos de animación
- **Equipamentos:** roteiro sinalizado con paneis, muíño dos Zapata, senda peonil e pasarela sobre e cordón de duna
- **Materiais didácticos:** folleto didáctico, guías de campo, prismáticos, telescopios, claves de identificación de especies, equipo de estudo do río, material de xogos

❖ 14. CONTORNA OLEIROS: CECEBRE

- **Itinerario e dificultade:** centro de interpretación – roteiro Crendes – observatorio – casa Wenceslao Fernández Flórez
- Dificultade media-alta
- **Centros de interese:** centro de interpretación, encoro, observatorio de aves, Espazo Natural Protexido, Casa de Wenceslao Fernández Flórez, encoros, aves acuáticas, vexetación de ribeira, autóctono-foráneo, espazos naturais protexidos, contexto comarcal: concellos e mancomunidades, literatura e natureza
- **Temas a desenvolver:** Encoros – Aves acuáticas – Vexetación de ribeira Bosque autóctono e foráneo – Espazos Naturais Protexidos – Contexto Comarcal : Concellos e mancomunidades – Literatura e natureza
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, xogos de interpretación, observación de fauna e flora, visita ao centro de interpretación, visita á Casa de Wenceslao Fernández Flórez
- **Equipamentos:** Centro de Interpretación de Crendes, casa museo de Wenceslao F. Flórez
- **Materiais didácticos:** proxección, fichas de actividade, folleto informativo, guías e prismáticos

❖ 15.- CONTORNA OLEIROS : MONTE XALO

- **Duración:** de 9.00 h a 18.00 h
- **Itinerario e dificultade:** monte Xalo – roteiro fluvial dos muíños – Celas – torre de Celas
- Dificultade media-alta
- **Centros de interese:** Monte Xalo, sendas e rutas de sendeirismo, muíños de auga, aldea de Celas, torre de Celas.
- **Temas a desenvolver:** O monte en Galicia, os seus usos e

protección, o abandono, actividades ao aire libre, a riqueza da paisaxe – As industrias e a contaminación – O río , flora e fauna, riqueza e recursos – Os muíños: historia e usos – Etnografía-Recuperación de edificios – Desenvolvemento sostible

- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, xogos de interpretación, observación de fauna e flora
- **Equipamentos:** muíños, torre de celas, zonas cubertas e con aseos
- **Materiais didácticos:** proxección, fichas de actividade, folleto informativo, guías, telescopios e prismáticos

❖ 16.- SADA E PAZO DE MEIRÁS

- **Itinerario e dificultade:** O Pazo de Meirás – o Castro de Sargadelos – as brañas – ruta pola costa doce
- Dificultade baixa
- **Centros de interese:** O Castro de Sargadelos, as brañas de Sada, o pazo de Meirás
- **Temas a desenvolver:** Referentes artísticos en Galicia – Arte e utilidade – A guerra civil e a memoria histórica, a natureza e a costa
- **Actividades:** itinerario guiado de interpretación ambiental, xogos de animación, xogos de interpretación, observación de fauna e flora
- **Equipamentos:** Castro de Sargadelos, Pazo de Meirás, brañas de Sada zonas cubertas e con aseos
- **Materiais didácticos:** proxección, fichas de actividade, folleto informativo, guías, telescopios e prismáticos

1.2.3 Un día en Galicia

Propoñemos este programa para ampliar a perspectiva e o coñecemento sobre o noso país, a súa historia, a súa cultura e as súas xentes.

Pretendemos, tamén, completar de forma graduada o achegamento dos nenos e nenas ao seu contorno, desde o máis inmediato ata o máis afastado (a súa parroquia, o seu concello, os concellos limítrofes, a súa provincia, o seu país, o mundo...), coa intención de axudar a entender que formamos parte dun mundo diverso, marabilloso, e que merece a pena coñecer. Para iso, sairemos de viaxe cedo, ao chegar ás aulas, para mergullarnos durante todo un día de viaxe por lugares tan recónditos como achegados xeograficamente, chegando de novo ao colexio aló pola tardiña.

Está no noso ánimo, achegar esas “vilas” que aínda viven dentro das “ciudades”, aos nosos nenos e ás nosas nenas, e investigar na Galicia pasada para entender, un pouco máis se cabe, esta Galicia presente.

Xa que entendemos que a educación tamén é cuestión de perspectiva.

• **Obxectivos**

- Descubrir as características máis definidoras a nivel natural, social e cultural de cada lugar.
- Promover a convivencia e a socialización do grupo, fóra do colexio.
- Ampliar o coñecemento dun contorno inmediato desde outras perspectivas.
- Abrir e posibilitar ao profesorado novos xeitos de ensinar en contacto directo co medio vital.

• **Actividades**

- Visitas guiadas e rutas interpretativas.
- Dinámicas de grupos e xogos de descuberta ambiental do contorno.
- Obradoiros e actividades de coñecemento do medio.
- Actos culturais.

• **Participantes**

- Alumnado de 3º ciclo de EP, ESO, bacharelato e ciclos formativos dos centros de ensino públicos de Oleiros.

• **Educadores/as ambientais**

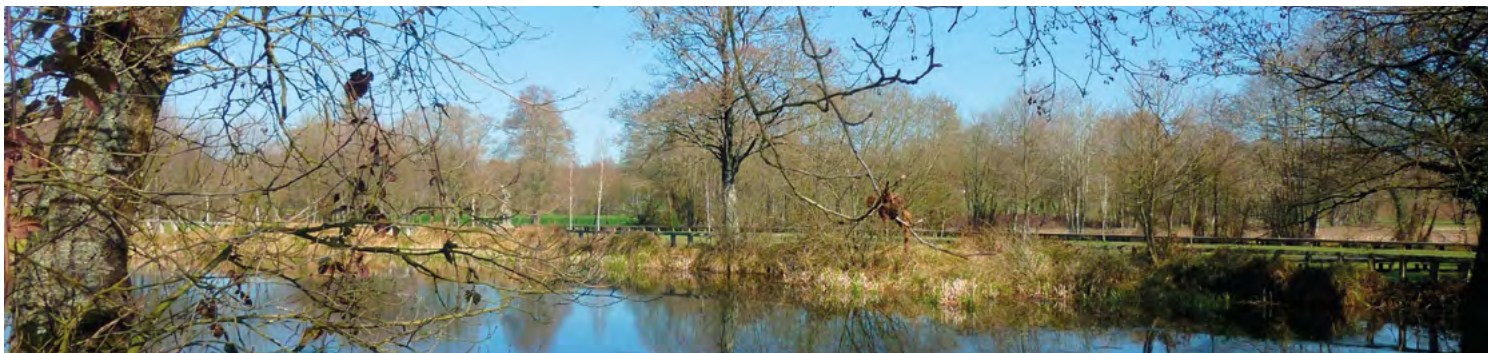
- Ademais do profesorado que a normativa obriga, as excursións estarán guiadas por educadores/as e intérpretes ambientais profesionais.

Ruta	Curso	Centros de interese	Duración recomendada
A COSTA DA MORTE: RÍA DE CORME E LAXE	5º e 6º de primaria	A vila mariñeira de Laxe, o castro de Borneiro, o dolmen de Dombate, e Fisterra, e observar as aves e a riqueza da beiramar	9:00 a 20:00 h
A COSTA DA MORTE: RÍA DE CAMARIÑAS	ESO e bacharelato	Vilas mariñeiras: Camelle e Camariñas, Faro de cabo Vilán, Museo de Man, ruta dos naufraxios e as problemáticas do mar	9:00 a 20:00 h
BRIGANTIUM E O RÍO MANDEO	5º e 6º de primaria	A cidade de Betanzos do cabaleiros, o medieval, o parque do Pasatempo, ruta polo río Mandeo (da Espenuca a Chelo)	9:00 a 20:00 h
PONTEDEUME DOS ANDRADE	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Coñecer unha gran vila medieval de Galicia, as súas rúas, mosteiros, castelos, a ribeira do Eume. Ruta polo Parque Natural das Fragas do Eume.	9:00 a 20:00 h
LUCUS AUGUSTI	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	A muralla de Lugo, a gran vila medieval, un dos centros neuráxicos da romanización en Galicia, as súas rúas, igrexas, museos	9:00 a 20:00 h
A TERRA CHÁ DE MANUEL MARÍA	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Achegarse a unha comarca singular da man do poeta Manuel María, a Casa de Hortas, o río Miño, o castro de Viladonga, a lagoa de Cospeito e ver mans artesáns traballando a olería de Bonxe	9:00 a 20:00 h
PONTEVEDRA, VILA DE PONTES	ESO e bacharelato	Pontevedra mariñeira, o río Lérez, as súas pontes e illas. O Museo Provincial. Castelao. Os Xardíns de Lourizán. Os petróglifos	9:00 a 20:00 h

Ruta	Curso	Centros de interese	Duración recomendada
COMPOSTELA, CAMPO DE ESTRELAS	6º de primaria, ESO e bacharelato	Casco histórico de Compostela: a catedral, as prazas, o Mercado... Museo do Pobo Galego, a Alameda e outros parques, Cidade Patrimonio da Humanidade, O Camiño de Santiago	9:00 a 20:00 h
PARQUE NATURAL DE CORRUBEDO E A SÚA CONTORNA	6º de primaria, ESO e bacharelato	O Mar e as Dunas de Corrubedo, Lagoas de Carregal e Vixán. Dolmen de Axeitos. Faro e vila de Corrubedo	9:00 a 20:00 h
RIANXO, UN MAR DE TRADICIÓN	6º de primaria, ESO e bacharelato	Vila costeira e literaria, Castelao, Manuel Antonio e Rafael Dieste, A Rianxeira, As lanchas e sardiñas do xeito	9:00 a 20:00 h
TERRAS DO DEZA	6º de primaria, ESO e bacharelato	Terras da infancia de Neira Vilas, Mosteiro de Carboeiro, Sistema fluvial Ulla-Deza e fervenza da Toxa	9:00 a 20:00 h

Ruta	Curso	Centros de interese	Duración recomendada
TERRAS MÁXICAS DE ÁLVARO CUNQUEIRO: MONDOÑEDO	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Mondoñedo, casco histórico e catedral, Casa Museo de Álvaro Cunqueiro, Fervenza de Tronceda	9:00 a 20:00 h
SERRA DA CAPELADA	ESO e bacharelato	Xeoloxía e paisaxe, tradicións populares, reserva mariña da ría de Cedeira, vila e porto de Cedeira, San Andrés de Teixido, Vixía Herbeira, cabalo galego de monte	9:00 a 20:00 h
FERROL DE TODOS E TODAS	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Mugardos, Ferrol vello, barrio dos Pescadores, barrio modernista de Madalena, as vellas árbores, xardín didáctico da auga Aquaciencia, Museo da Sociedade Galega de Historia Natural	9:00 a 20:00 h
CASTROS VERDES DO NACEMENTO DO MIÑO	5º e 6º de primaria, ESO e bacharelato	Castro galaico romano de Viladonga e Castro de Saa Pedregal de Irimia e Lagoa de Fonmiñá. Vila e igrexa románica de Meira.	9:00 a 20:00 h

1.2.4 Hortas escolares

A horta escolar constitúe un recurso educativo moi importante, dado o potencial de contidos pedagóxicos que se poden chegar a tratar na súa realización.

Na constitución da horta escolar van prevalecer os criterios pedagóxicos sobre os agrícolas. Trátase dunha aula - parcela na que cultivamos a vida natural sen aditivos nocivos. É como un espazo dentro da escola no que imos tratar unha serie de contidos encamiñados a desenvolver as capacidades dos nenos e das nenas.

• Obxectivos

- Desenvolver as capacidades de investigación e exploración na horta.
- Estimular a capacidade de comunicación e sociabilidade do alumnado do grupo de alumnos e alumnas.
- Fomentar o recoñecemento dos cultivos e sementes.
- Realizar a colleita, completando o proceso, levando cada quen para a súa casa o cultivado.

• Participantes

- Aulas de educación infantil de 0-3 anos das escolas: A Pardela nos Regos, As Galeras en Bastiagueiro, A Canteira en Perillo e A Braña en Mera.
- Ademais das aulas de infantil de 3 a 5 anos e 1º e 2º de primaria dos colexios: Luís Seoane, A Rabadeira, Isidro Parga Pondal, Ramón María del Valle Inclán e Juana de Vega.
- Valorarase a participación de 3º e 4º en función das solicitudes recibidas previamente polos centros educativos.

• Duración

Realizarase unha sesión de 50 minutos á semana por aula participante.

• Datos

As sesións celebraranse ao longo de todo o curso escolar.

• Educadores/as ambientais

Esta actividade está dirixida por educadores especialistas en cultivos hortícolas.

Curso	Centros de interese	Duración
3º, 4º, 5º E 6º DE INFANTIL, E DE 1º E 2º DE PRIMARIA	Sementar, traspasar, coidar, recoller, aprender a cultivar alimentos sans	Sesións de 50 min á semana por aula participante

1.3 Educación artística

1.3.1 Mostras pedagóxicas da Escola Municipal de Música e do Centro Municipal de Artes Escénicas (CEMAE): danza e teatro

1.3.1.1 Agora, música!

Actividade enfocada para nenas e nenos entre 4 e 6 anos que cursan 5º e 6º de infantil e 1º de primaria, co cal pretendemos dar a coñecer a existencia da Escola Municipal de Música e as súas posibilidades artísticas, así como a metodoloxía utilizada en Música e Movemento, e adiantarlles o que lles espera ao longo da súa vida musical e de que diferentes xeitos poden tomalo.

• Obxectivos

- Dar a coñecer diferentes instrumentos que poderán aprender na Escola.
- Dar a coñecer a metodoloxía da aula de música e movemento.
- Avaliar a “saúde musical do alumnado”.
- Ofrecer unha visión lúdica do estudo musical.
- A actividade desenvolverase estruturalmente en tres partes:
  - 1º) Identificar e coñecer os instrumentos que se poden estudar na Escola Municipal de Música.
  - 2º) 4 xogos para avaliar a “saúde musical”
    - Oído e entoación
    - Pulso e ritmo
    - Independencia cerebral
    - Psicomotricidade músico-instrumental

3º) Verbalización sobre a metodoloxía utilizada en música e movemento e a importancia de comezar un camiño artístico musical desde a nenez.

• Participantes

Alumnado e profesorado de 5º e 6º de infantil, e 1º de primaria.

• Temporalización

Datas a concertar cos centros participantes.

• Duración

45 minutos / aula en horario lectivo.

• Lugar

Nun espazo multiusos do colexio.

1.3.1.2 Agora, danza!

Co fin de promover a realización de actividades culturais e artísticas, así como a promoción das ensinanzas que se imparten na escola, propónse realizar unha mostra pedagóxica por curso escolar nos centros de ensino de Oleiros. Estas mostras serán levadas a cabo polos profesores da EMDO e incluírán a participación activa do alumnado dos distintos colexios e institutos.

• Obxectivos

- Fomentar o coñecemento e apreciación da danza, iniciando os/as participantes desde os primeiros anos na súa aprendizaxe.
- Concienciar as persoas participantes do papel da danza e as artes escénicas, como un elemento máis do noso tempo de lecer.
- Desenvolver as habilidades sociais das persoas participantes, por medio de actividades como a danza.
- Respetar, valorar e enriquecer a linguaxe corporal de cada participante.

- Sentir a música e a danza como elementos inseparables.
- Desenvolver a imaxinación e a creatividade a través da música e o movemento.
- Potenciar habilidades sociais, afectivas, favorecer a relacionarse con outras persoas.
- Ter capacidade de improvisación, vencer medos escénicos, perder a timidez.
- Fomentar na rapazada o interese pola participación en agrupacións de danza.
- Achegar a danza ás persoas participantes e promover as ensinanzas que se impartan na escola.

• **Desenvolvemento**

Desenvolverase unha clase de danza clásica nos centros de educación infantil e primaria onde o alumnado do centro poderá participar activamente. O número de alumnos/as e as idades ás que irá dirixida esta actividade decidirase de maneira coordinada co Concello de Oleiros, Dirección do Centro Educativo e a Dirección da Escola de Danza, sendo preferible o alumnado a partir dos 7 anos. Sempre que sexa posible, contarase co alumnado matriculado na Escola Municipal de Danza e pertencente ao centro escolar onde se desenvolva esta mostra, para facilitar e animar a participar ao resto de alumnado do centro.

Por outro lado, nos institutos de educación secundaria, e coa finalidade de promover a danza moderna e a participación en agrupacións de danza e a socialización en idades máis avanzadas, farase unha mostra de danza moderna/urbana, tamén coa participación activa do alumnado. Consistirá nunha primeira parte na que a profesora presentará cunha creación propia os distintos estilos e pouco a pouco, de maneira progresiva, in-

vitará a participar o alumnado empezando coas técnicas máis básicas das distintas modalidades.

• **Participantes**

Alumnado e profesorado de educación primaria a partir de 2º de primaria, e de ESO, bacharelato e ciclos formativos.

• **Temporalización**

Datas a concertar cos centros participantes.

• **Duración**

45 minutos / aula en horario lectivo.

• **Lugar**

Nun espazo multiusos do centro escolar.

1.3.1.3 Agora, teatro!

Co fin de promover a realización de actividades culturais e artísticas, así como a promoción das ensinanzas que se impartan na escola, propónse realizar unha mostra pedagóxica de teatro por curso escolar nos centros de ensino de Oleiros. Estas mostras serán levadas a cabo polos profesores da Escola Municipal de Teatro e incluírán a participación activa do alumnado dos distintos colexios e institutos.

• **Obxectivos**

Primaria

- Contextualizar a Escola de Teatro: explicando quen somos, que é unha escola de teatro e por que estamos alí.
- Iniciar os pequenos no mundo do teatro e da interpretación.
- Ensinarlles ferramentas útiles non só no eido do teatro, senón da vida, como a empatía ou a intelixencia emocional.
- Traballar a relación escénica con compañeiros e comapñeiras.
- Ser capaces de desenvolver unha historia.
- Introducción ao concepto de dramaturxia.
- Mellorar a capacidade de traballar en grupo.

Secundaria

- Contextualizar a Escola de Teatro: explicando quen somos, que é unha escola de teatro e porqué estamos alí.
- Ser capaces de desenvolver unha historia. Introducción ao concepto de dramaturxia.
- Introducir o alumnado nos conceptos de protagonista, antagonista, obxectivo e conflito.
- Desenvolver a escoita e a capacidade de reacción.

- Ensinarlles ferramentas útiles non só no eido do teatro senón da vida, como a empatía ou a intelixencia emocional.
- Iniciar os/as adolescentes no traballo de composición escénica.
- Mellorar a capacidade de traballar en grupo.

• **Contidos**

Primaria

- O traballo teatral nunha escola municipal
- Preparación previa a un ensaio ou clase de teatro
- A interpretación de situacións sinxelas
- O traballo en grupos
- A dramaturxia
- A cooperación e a súa importancia na actividade teatral

Secundaria

- O traballo teatral nunha escola municipal
- Preparación previa a un ensaio ou clase de teatro
- O protagonista, antagonista, obxectivo e conflito
- A empatía e a intelixencia emocional
- O foco
- Exercicios de traballo en grupo

• **Actividades**

A intervención nos centros de ensino consistirá na celebración dunha sesión mestra dunha hora de duración na que se desenvolverían diferentes actividades teatrais co fin de amosar o traballo feito na escola. O número de alumnos/as e as idades as que irá dirixida esta actividade decidirase de maneira coordina-

da co Concello de Oleiros, a Dirección do centro educativo e a Dirección da Escola de Teatro.

- **Participantes**

Alumnado e profesorado de educación primaria a partir de 2º e de ESO, bacharelato e ciclos formativos.

- **Temporalización**

Datas a concertar cos centros participantes.

- **Duración**

1 h aprox / aula en horario lectivo.

- **Lugar**

Nun espazo multiusos do centro educativo

1.3.2 XXI Concertos Pedagóxicos Municipais

- **Obxecto do concerto**

Amosar o relevante papel da música en xeral nas súas vertentes e estilos máis diversos, para xerar impresións, motivacións, sentimentos e reaccións como parte fundamental das representacións das artes escénicas.

- **Duración**

1 hora, aproximadamente/concerto

- **Espazo físico**

Auditorios municipais (Gabriel García Márquez e Centro Cultural A Fábrica)

- **Participantes**

Alumnos/as de educación primaria

- **Datas**

As representacións realizaranse preferentemente durante o primeiro trimestre do curso escolar, en datas que se coordinarán coas aulas participantes.

1.3.3 Teatro e memoria histórica: Último verán en Santa Cristina

Nos anos sesenta, un rapaz de doce anos realiza o tránsito da adolescencia á madurez que se precipita no seu último verán na praia, descubriendo a natureza da vida e da morte, a esencia do amor e do sexo e, sobre todo, descubriendo un terrible segredo que oculta a súa familia de militares franquistas.

“Último verán en Santa Cristina”, conta o acontecido a un rapaz de 12 anos que, no ano 1960, pasa o seu último verán nunha praia preto da cidade na que vive. Moitos anos despois, cando xa é un home adulto recibe unhas cartas supostamente propiedade da súa nai xa morta e, na lectura destas cartas, rememora o acontecido aquel verán.

• Obxecto

Teatro e memoria histórica pretende coa obra de Teatro do No-roeste “Último verán en Santa Cristina” achegarnos desde un contexto próximo a Oleiros e a través das vivencias dos seus personaxes un período do franquismo nos anos 60.

• Duración

50 m, encontro previo no Instituto co autor e director
1 hora 35 min, aproximadamente
30 m, charla ao remate da obra co elenco artístico

• Espazo físico

Auditorio municipal Gabriel García Márquez

• Participantes

Alumnado de 4º de ESO, 1º e 2º de bacharelato

• Datas

A representación realizarase preferentemente durante o segundo trimestre do curso escolar, en data que se coordinará coas aulas participantes.

1.3.4 Danza e valores: Alice, un espectáculo da Escola Municipal de Danza

Alice é unha adaptación levada á danza do libro de Lewis Alicia no país das marabillas. O espectáculo está composto por 13 números. Nel, un grupo de 15 bailarinas composto polo alumnado dos últimos cursos da Escola Municipal de Danza de Oleiros recrean mediante danza, música, teatro e audiovisuais, o libro de “Alicia” nunha versión máis actual da historia, tratando temas como o bullying ou a integración, sen perder a maxia e o colorido da versión orixinal.

• Obxecto

O espectáculo pretende dinamizar a cultura galega, e para este fin conta coa música do mítico grupo Milladoiro creando unha fusión entre a cultura e música galegas e a danza clásica. Pola súa condición de espectáculo de danza clásica, o ballet “Alice” serve para mostrar os valores de disciplina, autoesixencia para cumprir obxectivos personais, expresión corporal, xestión do tempo, análise e intelixencia emocional, bens culturais que forman ideas e persoas e creatividade, que cremos, son esenciais para a xente nova e o seu futuro.

• Duración

50 m, aproximadamente
15 m, charla ao remate da obra co elenco artístico

- **Espazo físico**

Auditorio Municipal Gabriel García Márquez

- **Participantes**

Alumnado de 5º e 6º de primaria, 1º, 2º e 3º de ESO

- **Datas**

A representación realizarase preferentemente durante o segundo trimestre do curso escolar, en data que se coordinará coas aulas participantes.

1.4 Programa de seguridade viaria

O programa de educación viaria ten como obxectivo xeral potenciar un comportamento cívico entre o alumnado participante á vez que intentar reducir situacións de risco viario do colectivo infantil e mozo. Tendo en conta isto, o programa está destinado, fundamentalmente, para o alumnado de educación infantil, primaria e secundaria onde se empregará material didáctico, acorde coas idades dos/das participantes coa finalidade de afianzar as normas de seguridade viaria e formar cidadáns e cidadás responsables.

- **Obxectivos xerais**

- Favorecer o desenvolvemento integral do alumnado, promovendo actitudes, coñecementos e estratexias que lles permitan afrontar a mobilidade en convivencia con todos/as os/as usuarios/as das vías públicas.
- Xerar hábitos de vida saudable e multiplicar valores e actitudes positivas ás persoas do seu entorno social e familiar.

- Adquirir actitudes e condutas responsables que propicien a toma de decisións axeitadas en diferentes situacións viarias.
- Incidir nos valores cívicos de solidariedade, tolerancia e respecto, en beneficio da mobilidade sostible e segura.
- Dar a coñecer a amplitude do drama para que o alumnado sexa o primeiro elo para transmitir mensaxes.
- Sensibilizar a poboación, en xeral, a través do alumnado sobre as causas dos accidentes de tráfico e as súas consecuencias.

- **Participantes**

- O alumnado de 6º de infantil.
- As aulas de primaria e de secundaria que o soliciten.

• **Actividades**

Curso/Valor	Contido Sesión 1	Contido Sesión 2 e optativa	Duración
6º DE INFANTIL OBEDIENCIA	<p>Observación das diferentes condutas e actitudes das persoas adultas.</p> <p>Recoñecemento dos elementos fundamentais do tráfico: rúa, beirarrúa, semáforos, vehículos, pasos de peóns, sinais básicos e zonas seguras.</p> <p>Cruzar unha rúa con seguridade acompañado por un/unha adulto/a.</p> <p>Comportamento axeitado como pasaxeiro de vehículo privado e público. SRI.</p> <p>O percorrido pola rúa e o camiño á escola. Os lugares seguros e como cruzar.</p>	Obradoiro de habilidades con bici e iniciación para o alumnado	2 sesións de 50'
1º DE PRIMARIA PRUDENCIA	<p>Partindo do entorno coñecido polo alumnado obsérvanse e diferencian as posibles formas de moverse na cidade, os tipos de vías, as partes da rúa e os elementos que esta presenta.</p> <p>Inclúe xogos de observación e pintura. Ficha de erros como peóns.</p>	Obradoiro de habilidades con bici e iniciación para o alumnado	2 sesións de 50'
2º DE PRIMARIA PRUDENCIA	<p>A través de material multimedia, descubrimos hábitos e comportamentos seguros como pasaxeiro/a. Centrémonos no uso de sistemas de retención infantil.</p> <p>Inclúe xogos de observación e pintura. Ficha de erros pasaxeiros.</p>	Obradoiro de habilidades con bici e iniciación para o alumnado	2 sesións de 50'

Curso/Valor	Contido Sesión 1	Contido Sesión 2 e optativa	Duración
3° DE PRIMARIA SOLIDARIEDAD	A través de comportamentos cotiáns na mobilidade, analizando a exposición e percepción do risco. Introdúcese ao alumnado na realidade do índice de accidentes viarios e o rol da súa prevención.	Obradoiro de habilidades con bici e iniciación para o alumnado	2 sesións de 50'
4° DE PRIMARIA CONVIVENCIA	Partindo dun vídeo sobre o cambio climático, preséntase a bicicleta como vehículo sostible e eficiente. Introdúcese o alumnado no uso seguro e os coñecementos técnicos precisos para o seu manexo.	Obradoiro de habilidades ciclistas e iniciación para o alumnado. Obradoiro de chapas (optativa)	3 sesións de 50': 2 sesións + 1 optativa
5° DE PRIMARIA RESPECTO	Indágase nos comportamentos e hábitos seguros como peóns para promover a autonomía do alumnado, a través da análise crítica e percepción do risco na súa contorna.	Obradoiro de habilidades con bici e iniciación para o alumnado. Obradoiro de detectives da mobilidade	3 sesións de 50': 2 sesións + 1 optativa
6° DE PRIMARIA TOLERANCIA	Debátase en pequenos grupos sobre os hábitos de mobilidade en relación ao abuso do vehículo privado; e preséntase o autobús como forma de mobilidade sostible e eficiente na cidade.	Obradoiro de habilidades con bici e iniciación para o alumnado. Obradoiro "Movémonos en bici" (optativa)	3 sesións de 50': 2 sesións + 1 optativa

Curso/Valor	Contido Sesión 1	Contido Sesión 2 e 3	Duración
1º ESO CONVIVENCIA	Analizamos hábitos cotiáns, estúdase a percepción e exposición ao risco e introdúcese o alumnado na realidade da accidentalidade viaria; así como a importancia da prevención como peón e pasaxeiro.	Análise de novas. Experimento Helena e o pescador: Valores. “Mobilidade unha tarefa de toma de decisións”	3 sesións de 50’
2º ESO RESPECTO	Reflexionamos e descubrimos hábitos de vida respectuosos co medio ambiente e seguros como condutor/a de bicicleta.	Habilidades en bici: En dúas sesións prácticas desenvolvemos destrezas e boas prácticas para circular en bicicleta de forma segura	3 sesións de 50’
3º ESO 1º FPB PRUDENCIA	Reflexionamos e descubrimos hábitos de comportamentos seguros como persoas usuarias da vía.	Visionado de noticias Testemuñas	3 sesións de 50’
4º ESO 2º FPB SOLIDARIEDADE	Reflexionamos e descubrimos hábitos de comportamento seguro como condutor/a de ciclomotor.	Análise de novas A árbore da vida: cando as vítimas están na túa familia	3 sesións de 50’
1º BACHARELATO RESPONSABILIDADE CORESPONSABILIDADE	Analizamos as estratexias positivas para afrontar a influencia da contorna: amizades, grupos e incitacións.	Visionado de película Reflexión	3 sesións de 50’
2º BACHARELATO ASERTIVIDADE	As distraccións favorecen o risco de accidente. Atención sempre!	Visión de vídeos-película. Reflexión	3 sesións de 50’

2. PROGRAMA DE REFORZO ESCOLAR

2.1 PRAEMO, programa de reforzo e apoio escolar municipal

PRAEMO nace para reforzar as aprendizaxes desenvolvidas nas aulas, e para a promoción de hábitos e actitudes cara ao estudo, incidindo así na prevención do fracaso escolar e na prevención e redución do absentismo escolar.

PRAEMO, ten como finalidade favorecer a igualdade de oportunidades do alumnado pertencente a familias de baixo nivel socioeconómico, traballando co estudantado participante as habilidades sociais e os valores, así como fortalecendo a súa personalidade.

• Obxectivos xerais

- Previr o fracaso escolar.
- Apoiar as familias na educación dos seus fillos fóra do horario escolar e ao alumnado, apoiado no avance e desenvolvemento dos seus estudos.
- Promover hábitos e técnicas de estudo, reforzando as aprendizaxes que se levan a cabo na escola.

• Participantes

Alumnado de primaria e secundaria.

• Metodoloxía

O programa apóiase en tres puntos fundamentais:

- Resposta educativa adaptada e individualizada.
- Prevención e intervención en condutas anti-educativas e antisociais.
- Prevención, control e seguimento do absentismo escolar.

• Espazos físicos

A actividade terá lugar nos seguintes lugares: Casa da Cultura de Perillo, Casa do Pobo de Nós, Centro Cívico de Santa Cruz, e Local Social de AVV de Maianca (Lagoa de Mera).

As sesións terán lugar inicialmente os luns, martes, mércores, xoves e venres tanto para o alumnado de primaria como para o de secundaria.

3. PROGRAMACIÓN PARA AS FAMILIAS

3.1 Obradoiros para familias

O Concello pon a disposición das familias unha serie de obradoiros relacionados con diferentes temas. Para o curso escolar 2022-2023 os obradoiros ofertaranse arredor dos temas e programas seguintes:

• Educación en valores:

- Obradoiro de prevención das adiccións e a educación para a saúde. O acoso e o ciberacoso. A prevención do suicidio infantoxuvenil. O emprego perxudicial de internet e dos videoxogos.
- Obradoiro de mediación
- Obradoiro de alimentación saudable
- Obradoiro de educación para a igualdade de xénero e a educación afectivo-sexual

4. CADRO RESUMO DE PROGRAMAS E PARTICIPANTES

Participantes	Actividade
3º DE INFANTIL	<ul style="list-style-type: none"> • Hortas escolares
4º DE INFANTIL	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: Santa Cristina e a ría, lagoa de Mera e a contorna, Bosque da veciñanza de Bastiagueiro, Finca da Carballeira • Hortas escolares

Participantes	Actividade	
5º DE INFANTIL	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: Santa Cristina e a ría, o castelo e a illa, lagoa de Mera e a contorna, Bosque da veciñanza de Bastiagueiro, Finca da Carballeira 	<ul style="list-style-type: none"> • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Música! • Hortas escolares
6º DE INFANTIL	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: Santa Cristina e a ría, o castelo e a illa, lagoa de Mera e a contorna, Bosque da veciñanza de Bastiagueiro, Finca da Carballeira 	<ul style="list-style-type: none"> • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Música! • Hortas escolares • Educación variada
1º E 2º DE PRIMARIA	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de formación en mediación para profesorado • Aprendemos na natureza: Fragas do Eume • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: Santa Cristina e a ría, o castelo e a illa, lagoa de Mera e a contorna, Bosque da veciñanza de Bastiagueiro, Finca da Carballeira 	<ul style="list-style-type: none"> • XX Concertos Pedagóxicos Municipais • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora Música! (só 1º EP), Agora Danza! + Agora Teatro! (ambos só 2º EP) • Hortas escolares • Educación variada • Programa de reforzo escolar Municipal, PRAEMO
3º E 4º DE PRIMARIA	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de formación en mediación para profesorado • Aprendamos na Natureza: Fragas do Eume • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: Finca da Carballeira, do doce ao salgado, Monumento Natural, Costa de Santa Cruz 	<ul style="list-style-type: none"> • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Danza! + Agora, Teatro! • XX Concertos Pedagóxicos Municipais • Educación variada • Programa de reforzo escolar Municipal, PRAEMO

Participantes	Actividade	
5º E 6º DE PRIMARIA	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de formación en mediación para profesorado e alumnado. • Aprendamos na natureza: Serra do Courel, Fragas do Eume, Terras de Muxía, Lira e o Monte Pindo • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: A Costa de Sta. Cruz, Monumento Natural, Cecebre, Ría do Burgo, Monte Xalo, Pazo de Mariñán e ría de Betanzos, a beira do Mero, Barrañán e a Fraga de Sisalde, e Oleiros desde A Coruña, Sada e Pazo de Meirás • Un día en Galicia: A Costa da Morte: rías de Corme e Laxe, Pontedeume dos Andrade, Lucus 	<ul style="list-style-type: none"> • Augusti, A Terra Chá, Brigantium, Compostela, Corrubedo, Mondoñedo Ferrol, Miño • Un día en Galicia só para 6º EP: Compostela, Corrubedo, Rianxo, Terras do Deza. • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Danza! + Agora, Teatro! • (Nós)Queremos(nos) + Igualdade: educación afectivo-sexual e escola coeducativa • XX Concertos Pedagóxicos Municipais • PROMESA: Programa municipal de educación para a saúde e a prevención das adiccións • Educación viaria • Comida e saúde
1º ESO	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de formación en mediación para profesorado e alumnado • Comida e Saúde • Educación viaria • (Nós)Queremos(nos) + Igualdade: educación afectivo-sexual e escola coeducativa • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Danza! + Agora, Teatro! • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: Monumento Natural, Ría do Burgo Cecebre, Monte Xalo, Pazo de Mariñán e ría de Betanzos, a beira do Mero, Sada e Pazo de Meirás, Barrañán e a Fraga de Sisalde, e Oleiros desde A Coruña. • Un día en Galicia. A Costa da Morte: ría de Camariñas, Pontedeume dos Andrade, Lucus Au- 	<ul style="list-style-type: none"> • gusti, A Terra Cha, Ferrol, Pontevedra, Compostela, Corrubedo, Rianxo, Terras do Deza, Mondoñedo, Capelada, Miño • Aprendemos na natureza: Terras de Muxía, Lira e Monte Pindo, Serra do Courel • PROMESA: Programa municipal de educación para a saúde e a prevención das adiccións • Danza e valores: Alice, un espectáculo da Escola municipal de danza • Programa de reforzo escolar Municipal, PRAEMO • Programa de formación en mediación para profesorado e alumnado • Comida e saúde

Participantes	Actividade	
2º ESO	<ul style="list-style-type: none"> • Educación viaria • (Nós)Queremos(nos) + Igualdade: educación afectivo-sexual e escola coeducativa • Coñecer Oleiros/ Contorna Oleiros: Monumento Natural, Cecebre, Monte Xalo, Pazo de Mariñán e ría de Betanzos, Ría do Burgo, a beira do Mero, Sada e Pazo de Meirás, Barrañán e a Fraga de Sisalde e Oleiros desde A Coruña • Un día en Galicia: A Costa da Morte: ría de Camariñas, Pontedeume dos Andrade, Lucus Augusti, A Terra Cha, Ferrol, Pontevedra, Compos- 	<ul style="list-style-type: none"> tela, Corrubedo, Rianxo, Terras do Deza, Mondoñedo, Capelada, Miño • Aprendemos na natureza: Terras de Muxía, Lira e Monte Pindo, Serra do Courel • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Danza! + Agora, Teatro! • PROMESA: Programa municipal de educación para a saúde e a prevención das adiccións • Danza e valores: Alice, un espectáculo da Escola Municipal de Danza • Programa de reforzo escolar Municipal, PRAEMO
3º ESO	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de formación en mediación para profesorado e alumnado • PROMESA: Programa municipal de educación para a saúde e a prevención das adiccións. • Educación viaria • (Nós)Queremos(nos) + Igualdade: educación afectivo-sexual e escola coeducativa • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: Monumento Natural, Cecebre, Monte Xalo, Pazo de Mariñán e ría de Betanzos, a beira do Mero, Barrañán e a Fraga de Sisalde, e Oleiros desde A Coruña, Ría do Burgo, Sada e Pazo de Meirás 	<ul style="list-style-type: none"> • Aprendemos na natureza: Serra do Courel, Terras de Muxía, Lira e o Monte Pindo • Un día en Galicia: A Costa da Morte: ría de Camariñas, Pontedeume dos Andrade, Lucus Augusti, A Terra Chá, Ferrol, Pontevedra, Compostela, Corrubedo, Rianxo, Terras do Deza, Mondoñedo, Capelada, Miño • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Danza! + Agora, Teatro! • Danza e valores: Alice, un espectáculo da Escola municipal de danza • Programa de reforzo escolar municipal, PRAEMO

Participantes	Actividade
<p>4º ESO</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Programa de formación en mediación para profesorado e alumnado • PROMESA: Programa municipal de educación para a saúde e a prevención das adiccións • Educación viaria • (Nós)Queremos(nos) + Igualdade: educación afectivo sexual e escola coeducativa • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: Monumento Natural, Cecebre, Monte Xalo, Pazo de Mariñán e ría de Betanzos, Ría do Burgo, Sada e Pazo de Meirás, a beira do Mero, Barrañán e a Fraga de Sisalde, e Oleiros desde A Coruña • Un día en Galicia: A Costa da Morte: ría de Camariñas, Pontedeume dos Andrade, Lucus Augusti, A Terra Cha, Ferrol, Pontevedra, Compostela, Corrubedo, Rianxo, Terras do Deza, Mondoñedo, Capelada, Miño • Aprendemos na natureza: Serra do Courel, Terras de Muxía, Lira e o Monte Pindo • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Danza! + Agora, Teatro! • Programa de reforzo escolar Municipal, PRAEMO • Teatro e memoria histórica: Último verán en Santa Cristina
<p>1º DE BACHARELATO</p>	<ul style="list-style-type: none"> • PROMESA: Programa municipal de educación para a saúde e a prevención das adiccións • Programa de formación en mediación para profesorado e alumnado • Educación viaria • (Nós)Queremos(nos) + Igualdade: educación afectivo sexual e escola coeducativa • Coñecer Oleiros/Contorna Oleiros: Monumento Natural, Cecebre, Monte Xalo, Pazo de Mariñán e ría de Betanzos, a beira do Mero, Ría do Burgo, Sada e Pazo de Meirás, Barrañán e a Fraga de Sisalde e Oleiros desde A Coruña. • Un día en Galicia: A Costa da Morte: ría de Camariñas, Pontedeume dos Andrade, Lucus Augusti, A Terra Cha, Ferrol, Pontevedra, Compostela, Corrubedo, Rianxo, Terras do Deza, Mondoñedo, Capelada, Miño • Aprendemos na natureza: Serra do Courel • Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Danza! + Agora, Teatro! • Programa de reforzo escolar Municipal, PRAEMO • Teatro e memoria histórica: Último verán en Santa Cristina

Participantes

Actividade

2º DE BACHARELATO

- PROMESA: Programa municipal de educación para a saúde e a prevención das adiccións prevención das adiccións
- Programa de formación en mediación para profesorado e alumnado
- Educación variada
- (Nós)Queremos(nos) + Igualdade: educación afectivo sexual e escola coeducativa
- Coñecer Oleiros/ Contorna Oleiros: Monumento Natural, Ría do Burgo, Cecebre, Monte Xalo, Pazo de Mariñán e ría de Betanzos, a beira do Mero, Sada e Pazo de Meirás, Barrañán e a Fraga de Sisalde, e Oleiros desde A Coruña
- Un día en Galicia: A Costa da Morte: ría de Camariñas, Pontedeume dos Andrade, Lucus Augusti, A Terra Cha, Ferrol, Pontevedra, Compostela, Corrubedo, Rianxo, Terras do Deza, Mondoñedo, Capelada, Miño.
- Aprendemos na natureza: Serra do Courel
- Mostras pedagóxicas das escolas municipais: Agora, Danza! + Agora, Teatro!
- Programa de reforzo escolar municipal, PRAEMO
- Teatro e memoria histórica: Último verán en Santa Cristina

FAMILIAS

- **Obradoiros sobre Educación en valores:**

- Obradoiro de educación para a saúde e a prevención das adiccións. O acoso e o ciberacoso. A prevención do suicidio infantoxuvenil. O emprego perxudicial de internet e dos videoxogos
- Obradoiro de mediación
- Obradoiro de alimentación saudable
- Obradoiro de educación para a igualdade de xénero e a educación afectivo-sexual

**Concello de
Oleiros**

www.oleiros.org